

Алгоритм впровадження стандартів №1513 «Рациональне застосування антибактеріальних і антифунгальних препаратів з лікувальною та профілактичною метою» та 822 «Парентеральна періопераційна антибіотикопрофілактика»

КНП ЛОР "Клінічний центр дитячої медицини"

м. Львів, Україна

Знайомство: КНП ЛОР «Клінічний центр дитячої медицини» (далі Центр) — єдина дитяча багатопрофільна надкластерна лікарня Львівської області, яка є об'єднанням обласних дитячих лікарень – КНП ЛОР «ЛОДКЛ «ОХМАТДИТ» та КНП ЛОР «Західноукраїнський спеціалізований дитячий медичний центр»»

Самопрезентація. На даний момент Центр є найпотужнішим із регіональних дитячих центрів України з дитячої онкології та гематології, дитячої хірургії, трансплантації кісткового мозку, органної трансплантації та національним референтним центром МОЗ з масштабного переліку орфанних дитячих захворювань (ревматологія, ендокринологія, імунологія, спінальна м'язова атрофія, психічне здоров'я, муковісцидоз та ін). З 24.02.2022 по даний час Центр дитячої медицини є національним хабом для координації евакуації усіх потребуючих важкохворих дітей з усіх регіонів України, що офіційно узгоджено із МОЗ України.

Метою впровадження стандартів є запобігання поширенню інфекційних хвороб, що зумовлені антимікробною резистентністю, пов'язаних із наданням медичної допомоги. Актуальність впровадження зумовлена необхідністю формування культури інфекційної безпеки у Центрі на виконання наказів МОЗ України №1614 від 03.08.2021р. «Про організацію профілактики інфекцій та інфекційного контролю в закладах охорони здоров'я та установах/закладах надання соціальних послуг/соціального захисту населення», №1513 від 23.08.2023р. «Про затвердження Стандарту медичної допомоги «Рациональне застосування антибактеріальних і антифунгальних препаратів з лікувальною та профілактичною метою» та № 822 від 17 травня 2022 р. «Про затвердження Стандарту «Парентеральна періопераційна антибіотикопрофілактика».

Досвід. Щороку у Центрі розробляється план заходів, націлених на запобігання антимікробній резистентності. Створено Комісію з впровадження цих заходів. До її складу входять провідні фахівці, завідувачі служб та відділень. Діяльність комісії націлена на налагодження системи інфекційного контролю, що сприяє зниженню частоти ускладнень, які виникають унаслідок внутрішньолікарняного зараження, летальності від нозокоміальних інфекцій та зменшення соціально-економічних витрат.

За класифікацією WHO AWaRe у Центрі затверджено перелік антимікробних препаратів (АМП) згідно клінічних маршрутів медичної допомоги. Впроваджено письмове обґрунтування призначення антибіотикотерапії кожних 48-72 год. у формі первинної облікової документації (форма № 003/о «Медична карта хворого стаціонару»). Розроблені стандартні операційні процедури (СОП), а саме: «Рациональне використання АМП препаратів і моніторинг антимікробної резистентності», «Превентивна призначення АМП групи резерву», «Локальний моніторинг чутливості мікроорганізмів до антимікробних препаратів у Центрі», «Парентеральна періопераційна антибіотикопрофілактика», які супроводжуються короткими алгоритмами дій для зручності користування лікарями усіх спеціальностей.

Налагоджено процес перевірки на відповідність клінічних маршрутів медичної допомоги стандарту №1513 «Рациональне застосування антибактеріальних і антифунгальних препаратів з лікувальною та профілактичною метою». Сформовано вимоги до клінічних маршрутів медичної допомоги, які включають антибактеріальну терапію/профілактику. З огляду на ймовірність емпіричного призначення АМП перевага

надається лікарським засобам з меншим потенціалом до формування антимікробної резистентності, а саме АМП групи доступу, які є менш вартісними та мають вузький спектр дії. Це дозволяє, обмежити використання АМП групи спостереження та резерву, які призначаються лише у разі неефективності застосування АМП інших груп, за умови ідентифікації збудника та встановлення чутливості.

Згідно рекомендацій Європейського комітету міжнародного стандарту *EUCAST* у бактеріологічній лабораторії Центру з 2022 року інтерпретуються результати визначення чутливості до АМП та визначаються механізми резистентності. Сучасний підхід до аналізу результатів бактеріологічною лабораторією передбачає щорічне оновлення даних локального моніторингу чутливості АМП до збудників. Важливим інструментом для визначення найефективніших АМП при емпіричному призначенні є можливість оцінки бактеріологічною лабораторією співвідношення штамів мікроорганізмів у біологічному матеріалі, що підвищує ефективність лікування пацієнтів Центру.

Реалізація Державної стратегії спрямована на зростання тривалості та якості життя пацієнта, передбачає раціональне використання АМП з доведеною ефективністю. Обмеження нераціонального використання АМП сприяє запобіганню поширення інфекційних хвороб, пов'язаних із наданням медичної допомоги, що зумовлені антимікробною резистентністю і потребою формування культури інфекційної безпеки. Це суттєво покращує показники використання АМП у Центрі, про що свідчить аналіз даних 2024-2025 років. Так, зросло використання АМП групи доступу (А) з 29% до 53 %, знижено використання АМП групи спостереження (В) з 32 % до 24 %, зменшилося необґрунтоване призначення АМП групи резерву (С) з 39 % до 23 %.

За результатами виконання Наказу МОЗ України № 822 від 17 травня 2022 р. «Про затвердження Стандарту «Парентеральна періопераційна антибіотикопрофілактика» в «Клініці спеціалізованої хірургії» та «Клініці дитячої нейрохірургії, хірургії епілепсії та нейрофізіології» у 2024-2025 роках досягнуто зростання використання АМП групи доступу (А) з 53 % до 88 % та зниження використання АМП групи спостереження (В) з 17% до 8 %, а також зменшилось використання АМП групи резерву (С) з 9 % до 1 %.

Розробка та реалізація програми заходів, націлених на запобігання ризику розвитку антимікробній резистентності у Центрі, який надає спеціалізовану допомогу важкохворим дітям з потребою довготривалого лікування в умовах стаціонару та перебування в зоні ризиків інфікування, пов'язаних із наданням медичної допомоги, допомагає уникнути необґрунтованого, тривалого призначення АМП. Це покращило якість життя та безпеку пацієнтів Центру.